

Forollhogna Villreinutvalg

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Deres ref:

Vår ref: Kristin Lund Austvik

Sted: Kvikne

30.09.2019

Høringsuttalelse til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land

Vi viser til NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land som ble lagt ut på høring 1. april 2019 med forlenget høringsfrist til 1. oktober 2019.

Forollhogna villreinutvalg er en sammenslutning av rettighetshaverne innen Forollhogna villreinområde og har ansvar for den daglige bestandsforvaltningen innen villreinområdet. Villreinutvalget skal videre fungere som kontaktorgan mellom rettighetshaverne og myndighetene og arbeide med forvaltning og bevaring av villreinens leveområde.

Forollhogna villreinutvalg merker seg at Nasjonale villreinområder med randsoner, står som myke eksklusjoner, men at den foreslåtte egnede sonen for vindkraft i det som i rapporten «Nasjonal ramme for vindkraft» kalles «Indre Sør-Trøndelag», ligger kant i kant med avgrensingen for leveområdet til villreinen i Forollhogna. Miljødirektoratet påpeker i sitt innspill til rapporten at arealbruken til villreinen endres både i rom og tid som følge av varierende miljøforhold, noe som innebærer at bruken av ulike beiteområder kan bli gjenopptatt etter å ha vært lite brukt i lang tid. Det er dessuten slik at leveområdegrensene som er satt ikke nødvendigvis gjenspeiler villreinens faktiske bruk av området i dag, og især kan vårbeitene strekke seg utenfor de opptegnede leveområdegrensene.

For å få et visst innblikk i dagens- og den historiske bruken av området vil vi vise til kartet «Sett-rein» og registrerte fangstgroper innen Forollhogna villreinområde.

Sett-rein-kartet inneholder stedfestede observasjoner av villrein, tilfeldige observasjoner og systematiske registreringer fra ulike villreinområder over lang tid. Datainnsamlingen skjer i samarbeid med en rekke aktører, med lokale rettighetshavere og oppsyn som de viktigste. Kartet er åpenbart ikke en fullstendig oversikt over hvor villreinen har befunnet seg til enhver tid, men en minimumsoversikt som viser de observasjoner man har fått kartfestet. For området «Indre Sør-Trøndelag» ser vi at det er lagt inn observasjoner av villrein helt i ytterkant av leveområdegrensene i nordvest, altså få hundre meter fra det området NVE mener er egnet for vindkraftutbygging.

www.hognareinen.no

Leder:

Jakob Nordstad
2500 TYNSET
jn@planrad.no

Nestleder:

Terje Tovmo
7292 BUDALEN
terjetovmo@hotmail.no

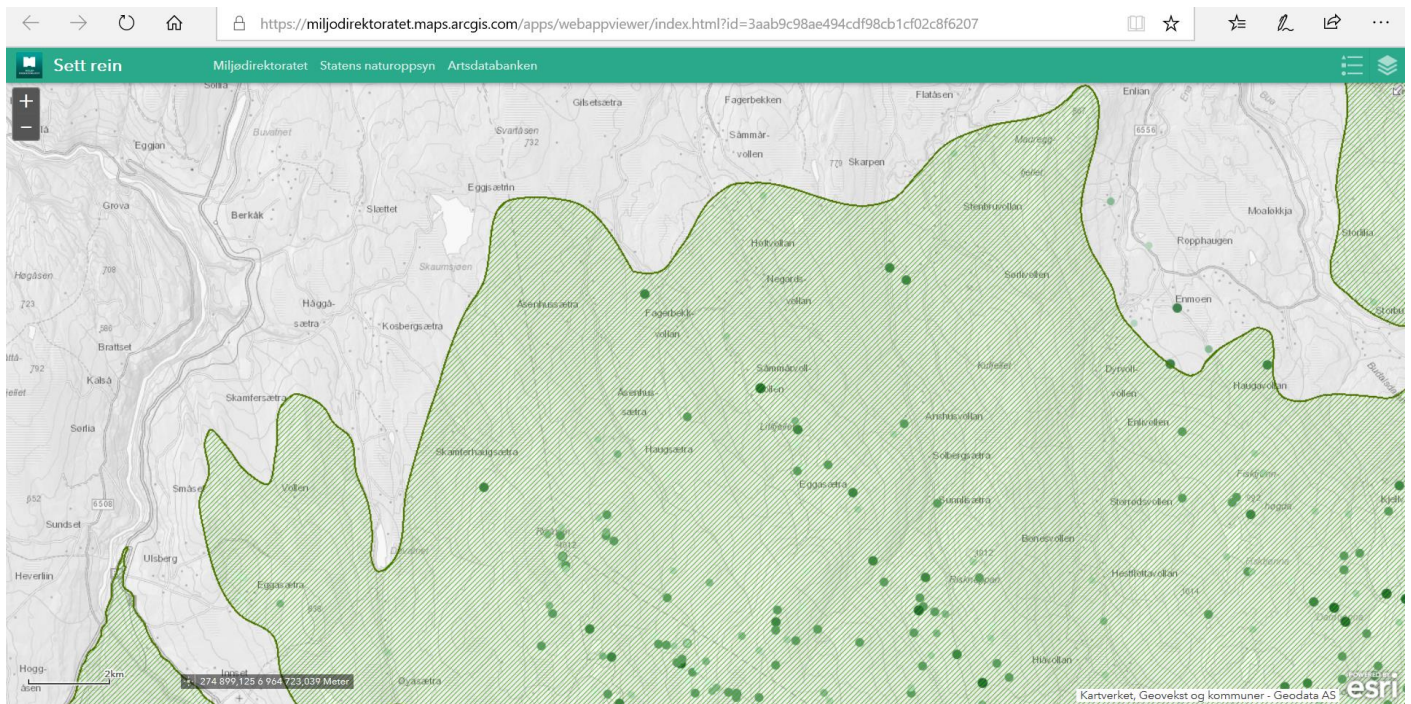
Sekretariat:

Kvikne utmarksråd,
Vollan gård, 2512 Kvikne
post@hognareinen.no/ 99 27 49 43

Konto: 4355 14 04707

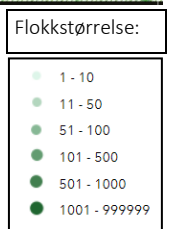
Orgnr.: 975 552 039

Forollhogna Villreinutvalg

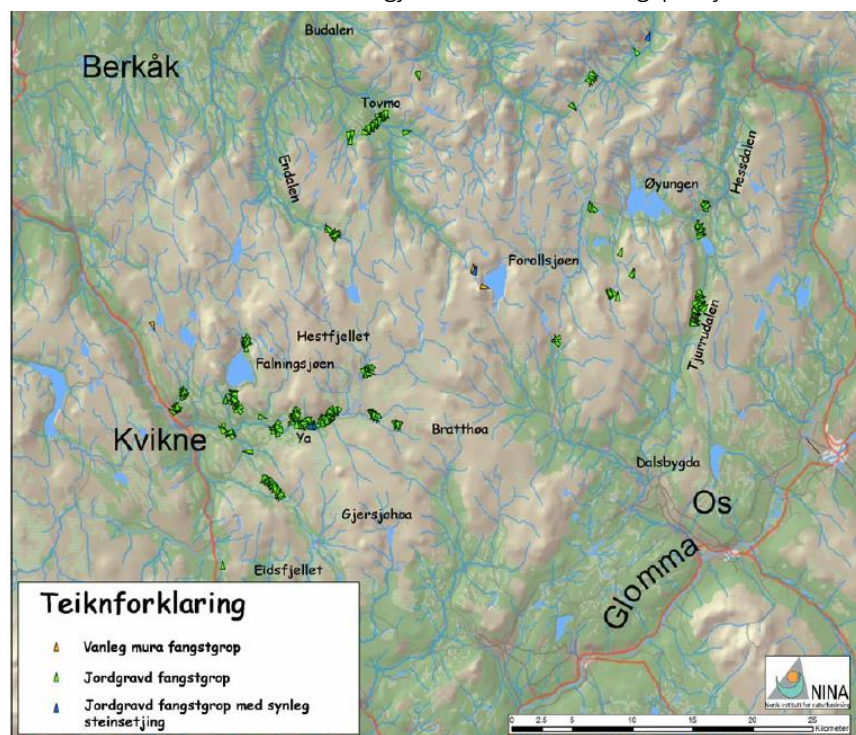
Figur 1.

Kartfestede villreinobservasjoner innen den nordvestligste delen av Forollhogna villreinområde viser at ytterkantene av leveområdet benyttes av villreinen. Leveområdegrensen er markert i kartet.

I tillegg til observasjonene som er lagt inn i Sett-rein kartet vet vi at det blant annet er gjort observasjoner av rein i Fjellsletta, nord for Tåvåfjellet av oppsyn. Senest under minimumstellinga i 2019 ble det dessuten funnet en god del rein i Risknappan og Kufjellet. Også i strukturteilinga om høsten er det observert store fostringsflokker langt nord i området, senest nå i 2019 da store deler av bestanden i Forollhogna befant seg langt nord for Risåsen/Kongsvarden og 300 dyr ble observert i skogen omkring Skaumsjøen.

I årene 2016-2019 har det vært gjennomført et kalvingsprosjekt hvor reinen i Forollhogna har vært fulgt i kalvinga.

Observasjoner fra dette prosjektet viser at reinen bruker store deler av området på denne tida. Det har blant annet vært observert store fostringsflokker omkring Kameldyrtjøna. I kalvinga er reinen spesielt sårbar og det er derfor ekstra viktig at de får være i fred. En framtidig vindkraftutbygging med tilhørende veinett og ytterligere åpning av fjellet for økt ferdsel av turister vil derfor være svært uheldig.

I NINA rapport 246 finnes en oversikt over registrerte fangstgroper for villrein i Forollhogna. Hovedmål med denne rapporten var å vise hvordan kulturspor etter villreinfangsten kan vise hvordan villreinen har benyttet fjellet tidligere. I

Figur 2.

Registrerte fangstgroper i Forollhogna (NINA rapp 246).

Leder:

Jakob Nordstad
2500 TYNSET
jn@planrad.no

Nestleder:

Terje Tovmo
7292 BUDALEN
terjetovmo@hotmail.no

Sekretariat:

Kvikne utmarksråd,
Vollan gård, 2512 Kvikne
post@hognareinen.no / 99 27 49 43

Konto: 4355 14 04707

Orgnr.: 975 552 039

Forollhogna Villreinutvalg

Tåvåfjellet¹ ser man at det er registrert flere fangstgroper for villrein, noe som viser at dette fjellområdet har vært såpass mye brukt av villreinen at man har benyttet området for fangst.

I rapporten «Villreinen i Forollhogna, Status og leveområde» påpekes det at randsonene og villreinens bruk av disse er undervurderte. På våren er bukkeflokker observert langt nord i Dragås-Singsås statsallmenning, til og med så langt nord som ved Skjulovollen nordvest for Skjulungen. I både Nekjådalen og Nyådalen er det dessuten flere fangstgroper etter tidligere tiders villreinfangst². I den samme rapporten understrekes det også at hytteutbygging i randsonene i Forollhogna har redusert villreinens mulige leveområde. De negative effektene for villreinen av hyttebygging strekker seg også langt ut over selve hyttefeltene ettersom det fører til en økt bruk av fjellet til alle årstider. Miljødirektoratet skriver også i sin uttalelse at arealpress i og rundt fjellområdene i Sør- Norge er den største utfordringen for å sikre livskraftige villreinstammer i framtiden og viser som eksempel til at hyttebygging og økt aktivitet i fjellet fører til fortrengning av villreinen, særlig i utkanten av villreinområdene.

I boka «Målrettet villreinforvaltning – skjøtsel av bestander og bevaring av leveområder», påpekes det at en viktig negativ bieffekt av vannkraftutbygginger er anleggsvegene som «*både binder areal fra reinen bruk og bidrar til å åpne fjellet for ytterligere ferdsel*»³. På slutten av 70-tallet ble det startet opp et reguleringsarbeid hvor Falningsjøen, Sverjesjøen, Ya og Russu ble berørt. I sammenheng med dette arbeidet ble veinettet fram til de nevnte vatn og elver rustet opp. Dette er sentrale trekk- og leveområder for villreinen i Forollhogna, og en negativ effekt av utbyggingen og opprustingen av veiene er i dag helt åpenbar ved at reinen vegrer seg for å krysse veiene. Villreinrådet viser i sitt høringsinnspill til prosjekter som har påvist at lavmattene er tykkere dess nærmere veger man kommer. Tilsvarende undersøkelser er også gjennomført på Hardangervidda i forbindelse med turiststier, med samme resultat³. Videre er det påvist at villrein påvirkes negativt av kraftlinjer³. Det er samtidig påvist i mange forskningsprosjekter at menneskelig ferdsel og forstyrrelser påvirker villreinen negativt⁴.

Vi vil slutte oss til Villreinrådets innspill om at randsonene som grenser inntil dagens leveområdegrenser for villreinen må ivaretas. I dag opplever villrein fjellet et stadig økt press fra mennesker og det er intet unntak for Forollhogna nasjonalpark som også etter vernet har merket en gradvis økning av menneskelig ferdsel. Rapporten «Ferdsl og bruk av Forollhogna villreinområde» viser til en generelt lav grad av ferdsel sammenlignet med andre norske og mer tilrettelagte nasjonalparker. Det skrives videre at det er få problemer i forholdet mellom ferdsel og villrein i området i dag, men at unntaket her er blant annet innerst i Endalen som er spesielt sårbar for villreinens arealbruk og trekk⁵.

Avslutningsvis vil Forollhogna villreinutvalg påpeke Norges internasjonale ansvar for å hindre tap av artsmangfold og spesielt på behovet for å ivareta Europas siste bestander av vill fjellrein. Villreinen i Forollhogna har på grunn av veibygging, hyttebygging og vannkraftutbygging fått redusert leveområdet sitt og må også tåle en høyere grad av ferdsel enn hva de har måttet i tidligere tider. En ytterligere forringelse av området som villrein habitat som følge av vindkraftutbygging må derfor unngås om Forollhogna i framtida skal kunne huse en levskraftig villreinbestand.

For villreinutvalget
Kristin Lund Austvik
Sekretær

¹ Jordhøy, P. 2007. Gamal jakt- og fangstkultur som indikator på trekkemønster hjå rein i Sør-Noreg. Kartlagde fangstanlegg i Rondane, Ottadalen, Jotunheimen og Forollhogna.- NINA rapport 246. 41 s.

² Jordhøy, P., Sørensen, R., Berge, T.A., Borgos, T., Guldvik, K. og Meli, J. J. og Strand, O. 2010. Villreinen i Forollhogna, Status og leveområde. NINA -Rapport 528.

³ Punsvik, T. og Jaren, V. (2006). Målrettet villreinforvaltning – skjøtsel av bestander og bevaring av leveområder. Tun forlag

⁴ Strand, O., Gundersen, V., Panzacchi, M., Andersen, O., Falldorf, T., Andersen, R., Van Moorter, B., Jordhøy, P. & Fangel, K. 2010. Ferdsl i villreinens leveområder. – NINA Rapport 551. 101 s.

⁵ Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O., Wold, L.C., Rybråten, S., Dokk, J.G., Vistad, O.I. og Selvaag, S.K. 2017. Ferdsl og bruk av Forollhogna villreinområde. – NINA rappot 1331.

www.hognareinen.no

Leder:

Jakob Nordstad
2500 TYNSET
jn@planrad.no

Nestleder:

Terje Tovmo
7292 BUDALEN
terjetovmo@hotmail.no

Sekretariat:

Kvikne utmarksråd,
Vollan gård, 2512 Kvikne
post@hognareinen.no/ 99 27 49 43

Konto: 4355 14 04707

Orgnr.: 975 552 039